

Møllerne ikke en eneste Dag længere, end Loven indbrømmede det, havde mindste Ret til at male under de Indskrænkninger, som tidligere bestod, at der dog var et Billighedskrav, som gjorde, at man ikke pludseligt burde forandre deres Stilling, og det lykkedes at faae Sagen ordnet saaledes, at Malefriheden først skulde indtræde efter 10 Aars Forløb, men det kostede en meget streng Kamp. Det Tilfælde, som nu er indtraadt, at der kunde finde Misbrug Sted fra de Mølleres Side, der byggede uden Tilbællelse til at male for Omegnen, blev dengang forudsagt, men desuagtet var Thinget af den Formening, at Loven alligevel skulde affattes, som den blev; Regjeringen gik ind derpaa, og dette blev da den velsfærdige Form, hvorunder Lovgivningen ordnede Forholdet. Møllerne ere imidlertid ikke gaaede den Vej, som havde været muligt, nemlig at komme til os og forlange Forholdsregler, som kunde støtte dem i deres Modstand mod de Møllere, der selv byggede og begyndte at male, thi de antog, at de havde en Ret, som de kunde sætte gjennem ved Domstolene, og jo mere de tolererede de Indgreb deri, som paa den Maade skete, desto lettere troede de at kunne bevise, at de havde lidt Uret, og at den Erstatning, som vilde blive dem tilkjendt ved Domstolene, vilde blive saameget desto større; de have ladet Tiden gaae hen, uden paa nogen Maade at tage alvorlige Forholdsregler for at sikke sig mod Indgreb i den Ret, som muligt var tilstede for dem. Det laae i Sagens Natur, at det maatte og kunde komme paa den Maade. De tabte imidlertid Processen, og dermed ophøre igrunder alle Spørgsmaal om et Billighedskrav, som skulde være tilstede i høiere Grad for Møllerne end for alle andre Næringsdrivende, der med god Grund kunne siges at have lidt under de forandrede Næringsforhold. Etablere vi nu paa engang et saadant Princip med Hensyn til Møllerne, hvorfor skulde vi da ikke gjøre det Samme med Hensyn til Bagerne og med Hensyn til en Mangfoldighed af Laug, der med alskurat ligesaa god Ret vil kunne gjøre Krav af lignende Art gjældende. Betragte vi saaledes Sagen efter dens egen indre Natur, forekommer det mig, at der ikke kan være Spørgsmaal om at understøtte den, men jeg

vil see bort derfra og holde mig til, hvad der foreligger, og hvad Thinget har at gjøre i dette Dieblik ligeoverfor Ministeriet. Jeg vil et Dieblik sætte mig i deres Sted, som troe, at Møllerne maaffee kunne gjøre et særligt Billighedskrav gjældende, men da siger jeg; at det ikke er os, der skulde præjudicere dette Spørgsmaals Afgjørelse, ved i dette Dieblik at oversende til Ministeriet et Forslag, som jeg — jeg haaber, at de ærede Forslagsstillere ikke tage mig det ilde op — vil kalde et fra deres Side umodent Forslag, thi der er ikke een af dem, som kan sige om en eneste Møller, at hans Krav, naar det bliver behandlet paa den eller den Maade, vil vise sig at være billigt, og det maatte de idetmindste kunne gjøre. De maatte kunne give Ministeren Exempler paa, hvorledes disse Sager kunde behandles; men at sende en Mængde Sager til Ministeriet, og at give de Paagjældende Haab om, at der kan gjøres Noget derved, uden selv at vide, hvad der da kan gjøres, det er den haardeste Synd, vi kunne udøve mod Regjeringen, som dertimod bliver staaende fri og frank ligeoverfor de Paagjældende, naar vi ikke blande os i Sagen. Kommer Regjeringen i Henhold til Andragender, der blive indsendte til den, til den Erkjendelse, at der her foreligger en Opgave, som maa løses anderledes end de andre Næringsager, af hvilke der vistnok har foreligget den adskillige, saa vil den komme med Forslag til os, og Sagen kan da blive tagen under Overveielse; komme Møllerne til os, efterat have været hos Regjeringen og forestille Sagen positivt, idet de eksempelvis opgive os idetmindste nogle Tilfælde, saaledes at det bliver klart, hvorpaa de bygge de Krav, som de støtte sig til, saa kan den Tid ogsaa komme, at vi kunne sende et saadant Andragende til Ministeriet med Opfordring til fornøyet Overveielse; men saalænge Sagen ligger for i denne løse Skikkelse, vilde det give et slet Exempel paa, hvorledes Sager af denne Natur fornøftigvis her kunne behandles ligeoverfor Ministeriet, om vi gave Mindretallet Medhold. Naar min ærede Sidemand (Wint her) siger, at Ministeriet har Kræfter nok til at kunne arbejde sig — for ikke at sige rode sig — igjennem alle disse Andragender, saa siger jeg, at det kom-